ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 9.3.2015
COM(2015) 120 final

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Η οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα και η οδηγία για τις πλημμύρες: Ενέργειες για την «καλή κατάσταση» των υδάτων της ΕΕ και για τη μείωση των κινδύνων πλημμύρας

{SWD(2015) 50 final}
{SWD(2015) 51 final}
{SWD(2015) 52 final}
{SWD(2015) 53 final}
{SWD(2015) 54 final}
{SWD(2015) 55 final}
{SWD(2015) 56 final}

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εφαρμογή της οδηγίας-πλαισίου του 2000 για τα ύδατα (ΟΠΥ)[1] προϋποθέτει ότι τα κράτη μέλη θα λάβουν μια σειρά οικονομικώς αποδοτικών μέτρων με διαφανή και συμμετοχικό τρόπο. Τα κράτη μέλη πρέπει να περιγράφουν συνοπτικά τα μέτρα αυτά (τα οποία περιλαμβάνονται στα «προγράμματα μέτρων» τους) στα οικεία σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού (ΣΔΛΑΠ), που επικαιροποιούνται ανά εξαετία. Το 2012 η Επιτροπή δημοσίευσε την αξιολόγησή της σχετικά με τα ΣΔΛΑΠ που ήταν τότε διαθέσιμα[2].

Η αποτελεσματική διαχείριση των υδάτων, που απαιτείται από την ΟΠΥ, βοηθά τα κράτη μέλη να προετοιμαστούν για ακραία καιρικά φαινόμενα, τα οποία, λόγω της κλιματικής αλλαγής, εμφανίζονται συχνότερα και προκαλούν τεράστιες ζημίες[3]. Το 2007 εκδόθηκε η οδηγία για τις πλημμύρες, η οποία συμπληρώνει την ΟΠΥ και απαιτεί από τα κράτη μέλη να αξιολογούν του κινδύνους πλημμύρας, να καταρτίζουν σχετικούς χάρτες και να διαχειρίζονται τους εν λόγω κινδύνους με την εφαρμογή σχεδίων διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας (ΣΔΚΠ)[4].

Η εφαρμογή αμφότερων των οδηγιών έχει φθάσει σε κρίσιμο σημείο. Η παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζει την αξιολόγηση της προόδου που έχει σημειωθεί μέχρι στιγμής, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι δύο οδηγίες συνδέονται μεταξύ τους και ότι η εφαρμογή τους θα πρέπει να συντονίζεται. Η αξιολόγηση βασίζεται στις πρώτες εκθέσεις οι οποίες αφορούν τις συγκεκριμένες δράσεις που ανέλαβαν τα κράτη μέλη για να εφαρμόσουν τα μέτρα που συνοψίζονται στα ΣΔΛΑΠ τους. Η αξιολόγηση στηρίζεται στην εκτίμηση της Επιτροπής όσον αφορά τα ΣΔΛΑΠ[5] που ήταν διαθέσιμα το 2012 και ικανοποιεί τις απαιτήσεις του άρθρου 18 παράγραφος 4 της ΟΠΥ, σύμφωνα με το οποίο η Επιτροπή πρέπει να δημοσιεύσει το 2015 ενδιάμεση έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των προγραμμάτων μέτρων από τα κράτη μέλη.

Η εκτίμηση της Επιτροπής όσον αφορά τα προγράμματα μέτρων των κρατών μελών και η αξιολόγησή της ως προς τις προκαταρκτικές αξιολογήσεις των κινδύνων πλημμύρας συνιστούν τη βάση για τις συστάσεις που παρατίθενται στο τέλος του παρόντος εγγράφου. Παρουσιάζονται ενόψει της έγκρισης των δεύτερων ΣΔΛΑΠ και των

---

[1] Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2000, για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (ΕΕ L 327 της 22.12.2000).

[2] Βλ. http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52012DC0670.

[3] Σύμφωνα με το σενάριο της μηδενικής προσαρμογής (δηλ. με την παραδοχή ότι θα συνεχιστεί η τρέχουσα προστασία από πλημμύρες ποταμών και ότι η περίοδος επιστροφής των εν λόγω πλημμυρών είναι σήμερα τα 100 έτη), οι ζημιές για την ΕΕ από το συνδυασμένο αποτέλεσμα της κλιματικής αλλαγής και των κοινωνικοοικονομικών μεταβολών προβλέπεται ότι θα αυξηθούν από 6,9 δισ. ευρώ/έτος σε 20,4 δισ. ευρώ/έτος έως τη δεκαετία του 2020, σε 45,9 δισ. ευρώ/έτος έως τη δεκαετία του 2050 και 97,9 δισ. ευρώ/έτος έως τη δεκαετία του 2080. Βλ. Rojas et al. (2013) Climate change and river floods in the European Union: Socio-economic consequences and the costs and benefits of adaptation, *Global Environmental Change* 23, 1737–1751· διαθέσιμο στην εξής διεύθυνση http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959378013001416#.

[4] Οδηγία 2007/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2007, για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας (ΕΕ L 288 της 6.11.2007).

[5] Βλ. http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/impl_reports.htm#third.

πρώτων ΣΔΚΠ από τα κράτη μέλη έως το τέλος του 2015· και τα δύο αυτά σχέδια αποτελούν ήδη αντικείμενο δημόσιας διαβούλευσης.

Η παρούσα ανακοίνωση συνοδεύεται από επτά έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής. Δύο περιλαμβάνουν λεπτομερέστερη αξιολόγηση της προόδου που σημειώθηκε ως προς τη μέχρι στιγμής εφαρμογή της ΟΠΥ και της οδηγίας για τις πλημμύρες[6]. Τα άλλα πέντε έγγραφα εργασίας περιλαμβάνουν αξιολογήσεις των ΣΔΛΑΠ του Βελγίου, της Ελλάδας, της Ισπανίας, της Πορτογαλίας και της Κροατίας[7], τα οποία δεν είχαν ακόμα εγκριθεί το 2012.

2. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΑ ΥΔΑΤΑ

Η ΟΠΥ και άλλες οδηγίες σχετικά με τα ύδατα[8] έχουν συμβάλει στη βελτίωση της προστασίας των υδάτων στην ΕΕ. Κατά κανόνα, οι Ευρωπαίοι μπορούν με ασφάλεια να καταναλώνουν το νερό της βρύσης και να κολυμπούν σε χιλιάδες παράκτιες περιοχές, ποτάμια και λίμνες σ' ολόκληρη την ΕΕ. Η ρύπανση από αστικές, βιομηχανικές και γεωργικές πηγές υπόκειται σε ρύθμιση.

Ο έλεγχος καταλληλότητας που πραγματοποιήθηκε το 2012 σχετικά με την πολιτική της ΕΕ για τα γλυκά ύδατα[9] επιβεβαίωσε ότι το ισχύον πλαίσιο της πολιτικής για τα ύδατα καλύπτει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα ευρωπαϊκά γλυκά ύδατα. Ωστόσο, έχουμε ακόμη πολύ δρόμο να διανύσουμε έως ότου η ποιότητα όλων των υδάτων της ΕΕ να είναι επαρκώς ικανοποιητική, λόγω δεκαετιών υποβάθμισης και συνεχιζόμενης αναποτελεσματικής διαχείρισης: το «Προσχέδιο για τη διαφύλαξη των υδατικών πόρων της Ευρώπης»[10], που εκδόθηκε από την Επιτροπή το 2012, διαπίστωσε ότι περίπου το 50 % των επιφανειακών υδάτων της ΕΕ είναι απίθανο να αποκτήσει καλή οικολογική κατάσταση το 2015. Επιπλέον, τα κενά στην παρακολούθηση της χημικής κατάστασης των επιφανειακών υδάτων ήταν τόσο σημαντικά, ώστε το 2012 η

[6] Έκθεση σχετικά με την πρόοδο ως προς την εφαρμογή των προγραμμάτων μέτρων της οδηγίας-πλαισίου για τα ύδατα· έκθεση σχετικά με την πρόοδο ως προς την εφαρμογή της οδηγίας για τις πλημμύρες.

[7] Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των σχεδίων διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού που προβλέπονται στην οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα.

[8] Οδηγία 2006/118/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με την προστασία των υπόγειων υδάτων από τη ρύπανση και την υποβάθμιση (ΕΕ L 372 της 27.12.2006)· οδηγία 2008/105/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (ΕΕ L 348 της 24.12.2008)· οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, για την προστασία των υδάτων από την νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης (ΕΕ L 375 της 31.12.1991)· οδηγία 91/271/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1991, για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων (ΕΕ L 135 της 30.5.1991)· οδηγία 2010/75/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 1991, περί βιομηχανικών εκπομπών (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης) (ΕΕ L 334 της 17.12.2010)· οδηγία 98/83/ΕΚ του Συμβουλίου, της 3ης Νοεμβρίου 1998, σχετικά με την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης (ΕΕ L 330 της 5.12.1998)· οδηγία 2006/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Φεβρουαρίου 2006, σχετικά με τη διαχείριση της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης (ΕΕ L 64 της 4.3.2006)· οδηγία 2008/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 2008, περί πλαισίου κοινοτικής δράσης στο πεδίο της πολιτικής για το θαλάσσιο περιβάλλον (οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική) (ΕΕ L 164 της 25.6.2008)· οδηγία 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με τον καθορισμό πλαισίου κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων (ΕΕ L 309 της 24.11.2009).

[9] SWD(2012) 393 final.

[10] COM(2012) 673 final.

κατάσταση άνω του 40 % των υδάτινων σωμάτων ήταν άγνωστη και ήταν αδύνατο να καθοριστεί βάση αναφοράς. Η κατάσταση φαίνεται να είναι πιο θετική για τα υπόγεια ύδατα, αλλά τα προβλήματα σε ορισμένες λεκάνες απορροής εξακολουθούν να είναι σοβαρά[11].

Η Επιτροπή, όπως αναφέρει στην απάντησή της στην πρώτη πρωτοβουλία ευρωπαίων πολιτών για το ανθρώπινο δικαίωμα στο νερό[12], θα ενισχύσει την εφαρμογή της νομοθεσίας της για τα ύδατα, με βάση τις δεσμεύσεις που παρουσιάστηκαν στο 7ο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον και στο προσχέδιο για τα ύδατα. Το προσχέδιο προτείνει ευρύ φάσμα μέσων εφαρμογής τα οποία περιλαμβάνονταν στο πρόγραμμα εργασιών 2013-15 για την κοινή στρατηγική εφαρμογής της ΟΠΥ[13]. Επιπλέον, από το 2012 η Επιτροπή ενίσχυσε τον διάλογο με τα κράτη μέλη, με τα οποία διεξήγαγε επίσης εκτεταμένες διμερείς συναντήσεις για να εξετάσουν την αξιολόγησή της όσον αφορά τα ΣΔΛΑΠ και να καθορίσουν από κοινού ειδικές δράσεις για τη βελτίωση της εφαρμογής τους.

Η κοινή στρατηγική εφαρμογής και οι διμερείς διαδικασίες βοήθησαν τα κράτη μέλη, αφού αποσαφήνισαν τις απαιτήσεις της ΟΠΥ, δημιούργησαν νέα εργαλεία εφαρμογής και πρότειναν λύσεις με βάση την προηγούμενη εμπειρία. Εάν τα κράτη μέλη εντάξουν και εφαρμόσουν τα μέσα αυτά με επιτυχία στην επικαιροποίηση των ΣΔΛΑΠ το 2015, δεν αναμένεται να απαιτηθούν περαιτέρω μέτρα επιβολής[14]. Ωστόσο, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να κινεί διαδικασίες παράβασης σε τομείς προτεραιότητας[15], σε περίπτωση που τα παραπάνω μέσα αποδεικνύονται αναποτελεσματικά ως προς τη βελτίωση της εφαρμογής.

Η ενωσιακή πολιτική για τα ύδατα έδωσε επίσης τη δυνατότητα στην ΕΕ να αναπτύξει έναν δυναμικό τομέα υδάτων, πρωτοπόρο σε παγκόσμιο επίπεδο, ο οποίος περιλαμβάνει 9 000 ενεργές ΜΜΕ[16] και εξασφαλίζει σχεδόν 500 000 θέσεις εργασίας, σε ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης[17]. Ως εκ τούτου, η πολιτική αυτή είναι κάτι πολύ περισσότερο από απάντηση σε μια περιβαλλοντική επιταγή: συνιστά δομικό στοιχείο που επιτρέπει στην ΕΕ να δρομολογήσει την πράσινη και τη γαλάζια ανάπτυξη και να γίνει αποδοτικότερη ως προς τη χρήση των πόρων. Για παράδειγμα, οι τεχνολογίες διαχείρισης των υδάτων βρίσκονται στο επίκεντρο της οικολογικής καινοτομίας και η

[11] Επειδή διαφέρει η κατάσταση που επικρατεί στις ευρωπαϊκές λεκάνες απορροής, ο κοινοτικός μέσος όρος (το 2015 αναμένεται ότι το περίπου 90 % των υπόγειων υδάτινων μαζών θα έχει καλή ποσοτική κατάσταση και το 77 % θα έχει καλή χημική κατάσταση) κρύβει σημαντικά περιφερειακά προβλήματα. Επιπλέον, τα αριθμητικά στοιχεία θα πρέπει να ερμηνεύονται με προσοχή λόγω των μεγάλων αποκλίσεων και αδυναμιών όσον αφορά τις μεθόδους αξιολόγησης της κατάστασης των υπόγειων υδάτων οι οποίες χρησιμοποιούνται από ορισμένα κράτη μέλη.

[12] COM(2014) 177 final.

[13] Η κοινή στρατηγική εφαρμογής είναι μια συνεργατική και ανοικτή διαδικασία στην οποία συμμετέχουν η Επιτροπή, τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη. Ξεκίνησε το 2001, με στόχο να διευκολύνει την εφαρμογή της ΟΠΥ.

[14] Το παράρτημα της έκθεσης σχετικά με την πρόοδο ως προς την εφαρμογή των προγραμμάτων μέτρων της οδηγίας-πλαισίου για τα ύδατα περιλαμβάνει συγκεκριμένες συστάσεις για δράσεις που πρέπει να διενεργούνται από τα κράτη μέλη. Αυτές αντικατοπτρίζουν την εκτίμηση της Επιτροπής και τα αποτελέσματα της διμερούς διαδικασίας.

[15] Οι τομείς αυτοί περιλαμβάνουν την επιβολή των προθεσμιών για την έγκριση των ΣΔΛΑΠ, την παρακολούθηση και αξιολόγηση, τη διάχυση της ρύπανσης από τη γεωργία, τις υποδομές που δεν είναι συμβατές με την ΟΠΥ κ.λπ., σε συντονισμό με την επιβολή της οδηγίας για τη νιτρορρύπανση και της οδηγίας για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων.

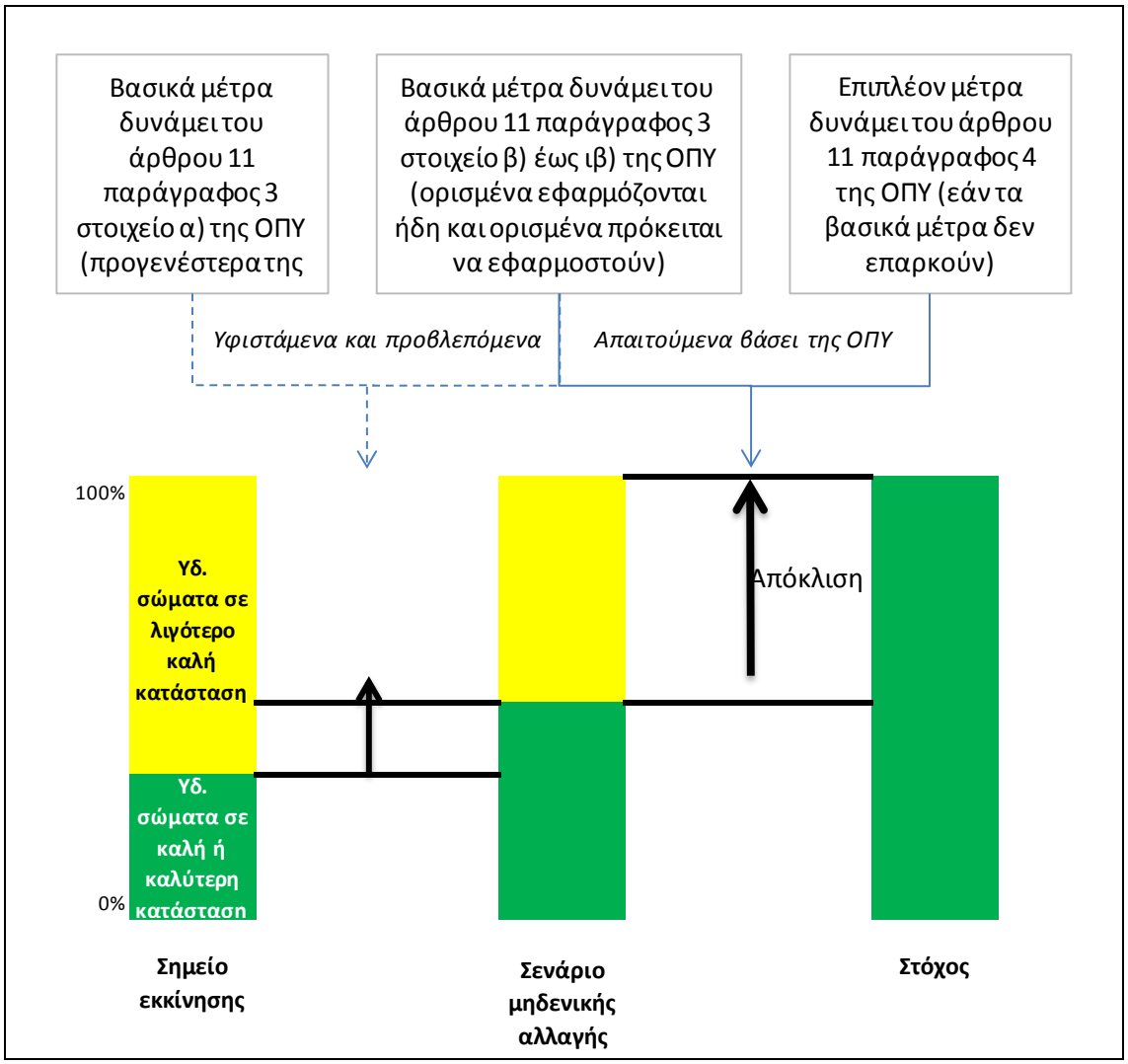
[16] COM(2012) 216 final.

[17] «Potential for stimulating sustainable growth in the water industry sector in the EU and the marine sector — input to the European Semester», Water Industry Final REPORT, Acteon (υπό έκδοση).

Επιτροπή εγκαινίασε, το 2012, την Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας (ΕΣΚ) για τα ύδατα[18], με σκοπό να διευκολύνει την ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων, οι οποίες μπορούν να συμβάλουν στη βιώσιμη οικονομική ανάκαμψη, προσαρμοζόμενες παράλληλα στην κλιματική αλλαγή.

3. ΠΩΣ ΑΞΙΟΛΟΓΕΙ Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΑ «ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΕΤΡΩΝ» ΤΗΣ ΟΠΥ

Τα προγράμματα μέτρων αποτελούνται από υποχρεωτικά βασικά μέτρα, ορισμένα από τα οποία λαμβάνονται με βάση οδηγίες προγενέστερες της ΟΠΥ και άλλες οδηγίες που αφορούν ειδικά την ΟΠΥ, όπως τις οδηγίες για τους ελέγχους σχετικά με την άντληση υδάτων, τις απορρίψεις, τη διάχυτη ρύπανση ή η φυσική μεταβολή των υδάτινων σωμάτων. Επιπλέον, τα κράτη μέλη έχουν την υποχρέωση να λαμβάνουν συμπληρωματικά μέτρα, εάν αυτά απαιτούνται για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων.

Διάγραμμα 1 – Απλουστευμένη απεικόνιση μιας διαδικασίας για τον εντοπισμό και την κάλυψη του χάσματος μεταξύ της υφιστάμενης κατάστασης και του στόχου καλής κατάστασης των υδάτων το 2015.

[18] http://ec.europa.eu/environment/water/innovationpartnership/about_en.htm.

Από την αξιολόγηση της Επιτροπής προκύπτει ότι πολλά κράτη μέλη έχουν σχεδιάσει τα μέτρα τους με βάση «τι εφαρμόζεται και/ή δρομολογείται ήδη» και «τι είναι εφικτό», χωρίς να λαμβάνουν υπόψη την τρέχουσα κατάσταση των υδάτινων σωμάτων και τις πιέσεις που, σύμφωνα με τα ΣΔΛΑΠ, εμποδίζουν την επίτευξη «καλής κατάστασης». Πολλά κράτη μέλη, αντί να καταρτίζουν τα καταλληλότερα και οικονομικώς αποδοτικότερα μέτρα, ώστε να εξασφαλίζουν ότι τα ύδατά τους θα είναι σε «καλή κατάσταση» –εξαλείφοντας, με τον τρόπο αυτό, τη συνεχιζόμενη απόκλιση σε επίπεδο επιδόσεων–, εκτιμούν συχνά μόνο τον βαθμό στον οποίο τα υφιστάμενα μέτρα θα συμβάλουν στην επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της ΟΠΥ. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να εφαρμόζονται απαλλαγές σε υπερβολικά ευρύ φάσμα περιπτώσεων και χωρίς την κατάλληλη αιτιολόγηση. Τις περισσότερες φορές, όταν εφαρμόζονται απαλλαγές και μετατίθεται η επίτευξη της «καλής κατάστασης», δεν είναι σαφές αν λαμβάνονται μέτρα για την πρόοδο προς την εκπλήρωση του στόχου, όπως απαιτείται από την οδηγία.

Οι περιβαλλοντικοί στόχοι της ΟΠΥ προσδιορίζονται ποσοτικά και συνδέονται με ένα σαφές χρονοδιάγραμμα. Η προσέγγιση που ακολουθείται από πολλά κράτη μέλη –«πορεία προς τη σωστή κατεύθυνση» με βάση (σε μεγάλο βαθμό) τα σενάρια διατήρησης της υφιστάμενης κατάστασης– είναι σαφές ότι δεν επαρκεί για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων όσον αφορά τα περισσότερα υδάτινα σώματα.

3.1. Ρύπανση των υδάτων από τη γεωργία, τη βιομηχανία και τα νοικοκυριά

Η μείωση της ρύπανσης προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της ΟΠΥ προϋποθέτει ότι θα εφαρμοστούν σωστά διάφορες άλλες οδηγίες και κανονισμοί, όπως η οδηγία για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων, η οδηγία για τη νιτρορρύπανση, η οδηγία για την αειφόρο χρήση των φυτοφαρμάκων και η οδηγία για τις βιομηχανικές εκπομπές, οδηγίες οι οποίες συμβάλλουν καίρια στην αντιμετώπιση της σημειακής και της διάχυτης ρύπανσης και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στα ΣΔΛΑΠ και τα προγράμματα μέτρων.

Στον **γεωργικό τομέα**, η τελευταία έκθεση σχετικά με την οδηγία για τη νιτρορρύπανση[19] δείχνει μια μικρή βελτίωση όσον αφορά τη νιτρορρύπανση των υπογείων υδάτων, τονίζοντας, παράλληλα, την ανάγκη περαιτέρω δράσης για τη μείωση και την πρόληψη της ρύπανσης. Αυτό επιβεβαιώνεται από την ανάλυση των προγραμμάτων μέτρων που ανακοινώθηκαν από τα κράτη μέλη. Παρά το γεγονός ότι, όπως δήλωσε το 63 % των περιοχών λεκάνης απορροής ποταμού, η εφαρμογή της οδηγίας για τη νιτρορρύπανση δεν επαρκεί ώστε να αντιμετωπιστεί η διάχυτη ρύπανση στο επίπεδο που απαιτείται προκειμένου να εξασφαλιστεί η επίτευξη των στόχων της ΟΠΥ, δεν προστέθηκαν αναγκαία μέτρα για να αντιμετωπιστούν οι εναπομένουσες ελλείψεις. Η διάχυτη ρύπανση επηρεάζει σημαντικά[20] το 90 % των περιοχών λεκάνης απορροής ποταμού, το 50 % των επιφανειακών υδάτινων σωμάτων και το 33 % των υπόγειων υδάτων σε ολόκληρη την ΕΕ. Ο γεωργικός τομέας αποτελεί την πρωταρχική πηγή διάχυτης ρύπανσης. Παρά τη σχετική πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά τη μείωση της κατανάλωσης ανόργανων λιπασμάτων[21], εξακολουθούν να υπάρχουν κενά

[19] COM/2013/0638 final.

[20] Ένα υδάτινο σώμα που υφίσταται σημαντική πίεση κινδυνεύει να μην επιτύχει «καλή κατάσταση» με τα ισχύοντα μέτρα.

[21] http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Agri-environmental_indicator_-_mineral_fertiliser_consumption.

στα βασικά μέτρα που εφαρμόστηκαν από τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση των γεωργικών πιέσεων, όπως είναι η έλλειψη μέτρων για τον έλεγχο των εκπομπών φωσφορικών και νιτρικών ενώσεων εκτός των ευπρόσβλητων στη νιτρορρύπανση ζωνών που καθορίστηκαν βάσει της οδηγίας για τη νιτρορρύπανση. Τα συμπληρωματικά μέτρα που αναφέρθηκαν στη γεωργία είναι, σε μεγάλο βαθμό, εθελοντικά, όπως συστήματα παροχής συμβουλών και γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ) –π.χ., η εκτατικοποίηση των εκμεταλλεύσεων και η βιολογική γεωργία.

Όσον αφορά τα **νοικοκυριά**, η εφαρμογή της οδηγίας για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων υπήρξε προβληματική, κυρίως λόγω των οικονομικών και προγραμματικών πτυχών που αφορούν σημαντικές επενδύσεις υποδομής στα δίκτυα αποχέτευσης και τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας. Διαπιστώνεται ότι η εφαρμογή στην ΕΕ-15[22] έχει προχωρήσει αρκετά και πολλά κράτη μέλη βρίσκονται κοντά στην πλήρη συμμόρφωση. Ωστόσο, για τα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ-13 οι μεταβατικές περίοδοι που αποτέλεσαν αντικείμενο διαπραγμάτευσης στις Συνθήκες Προσχώρησης πλησιάζουν προς το τέλος τους και οι περισσότερες χώρες εξακολουθούν να απέχουν πολύ από την πλήρη συμμόρφωση, παρά τις σημαντικές εργασίες που πραγματοποιήθηκαν την τελευταία δεκαετία. Οι κύριες προκλήσεις για την ΕΕ-15 αφορούν τη διατήρηση και την ανανέωση των συστημάτων συλλογής και επεξεργασίας λυμάτων, ενώ τα νέα κράτη μέλη πρέπει να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους για τη δημιουργία της ελάχιστης απαιτούμενης υποδομής. Επιπλέον, οι υπερχειλίσεις ομβρίων υδάτων[23] παραμένουν μία από τις βασικές πηγές ρύπανσης στις αστικές περιοχές, που απαιτεί σημαντικές επενδύσεις τα επόμενα έτη σε ολόκληρη την ΕΕ. Για να αυξηθούν τα ποσοστά συμμόρφωσης, τα κράτη μέλη κλήθηκαν να υποβάλουν λεπτομερή προγράμματα εφαρμογής το 2014, συμπεριλαμβανομένου του προγραμματισμού των επενδύσεων για υποδομές. Επί του παρόντος, η Επιτροπή εξετάζει τα εν λόγω προγράμματα.

Η **ρύπανση που οφείλεται σε βιομηχανικές δραστηριότητες** μπορεί να είναι ιδιαίτερα σημαντική για ορισμένους ρύπους και υδάτινα σώματα. Η οδηγία για τις βιομηχανικές εκπομπές προβλέπει τους βασικούς τρόπους για την αντιμετώπιση αυτής της κατάστασης, ιδίως με την απαίτηση για τους φορείς βιομηχανικών εγκαταστάσεων να εφαρμόζουν τις «βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές», ώστε να εξασφαλίζεται υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος στο σύνολό του (δηλ. της ποιότητας του νερού, του αέρα και του εδάφους). Οι αρμόδιες εθνικές αρχές εξασφαλίζουν ότι οι οριακές τιμές εκπομπών στις άδειες για τις βιομηχανικές εκπομπές ευθυγραμμίζονται με τις «βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές» και συνεκτιμούν τους συναφείς με τα ύδατα στόχους. Αυτό πράγματι συμβαίνει σε κάποιον βαθμό· όμως, όπως προκύπτει από τα προγράμματα μέτρων, δεν γίνεται συστηματικά ή, εάν γίνεται, δεν αναφέρεται[24].

Τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν αρχίσει να ασχολούνται με τις απογραφές εκπομπών των **ουσιών προτεραιότητας**, όπως απαιτείται από την οδηγία σχετικά με τα πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος (ΠΠΠ). Χρησιμοποιούν αυτές τις εργασίες και τις αναλύσεις των πιέσεων και των επιπτώσεων για να εντοπίσουν τις πηγές ρύπανσης. Το ποσοστό των υδάτινων σωμάτων που έχει διαπιστωθεί ότι πλήττονται από σημειακές ή διάχυτες

[22] Τα κράτη μέλη που εντάχθηκαν στην ΕΕ πριν από την 1η Μαΐου 2004. Η ΕΕ-13 αποτελείται από τα κράτη που προσχώρησαν μετά την ημερομηνία αυτή.

[23] Αφορά υπερχειλίσεις τόσο ομβρίων υδάτων όσο και συνδυασμού λυμάτων και ομβρίων υδάτων.

[24] Τα μέτρα για την αναβάθμιση ή τη βελτίωση των εγκαταστάσεων επεξεργασίας βιομηχανικών λυμάτων αναφέρονται ως βασικά είδη μέτρων μόνο σε 29 περιοχές λεκάνης απορροής ποταμού σε οκτώ κράτη μέλη.

πηγές ρύπανσης ποικίλλει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Όσον αφορά την απογραφή, τα περισσότερα κράτη μέλη δεν προσδιορίζουν ακόμα ποσοτικά τις διάχυτες εκπομπές που προέρχονται από διάφορες πηγές. Ο αριθμός των ρύπων που, σύμφωνα με τα κράτη μέλη, έχουν εθνικό ενδιαφέρον[25] ποικίλλει επίσης σημαντικά. Κατά συνέπεια, το μεγαλύτερο μέρος των μέτρων που συσχετίστηκαν από τα κράτη μέλη με τη χημική ρύπανση είναι πολύ γενικά και χωρίς ποσοτικοποιημένα αποτελέσματα, αντί να συνδέονται με συγκεκριμένες ουσίες ή πηγές ρύπανσης.

3.2. Υπερκατανάλωση νερού: υπεράντληση

Η άντληση νερού που υπερβαίνει την ικανότητα ανανέωσης της φύσης ασκεί τεράστια πίεση στα επιφανειακά και τα υπόγεια ύδατα της ΕΕ, ιδίως εξαιτίας της άρδευσης στις χώρες της Μεσογείου και της Μαύρης Θάλασσας, αλλά και λόγω της αστικοποίησης και άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων σε διάφορα μέρη της ΕΕ. Η υπεράντληση επηρεάζει σημαντικά το 10 % των επιφανειακών και το 20 % των υπόγειων υδάτινων σωμάτων. Στις περιπτώσεις που διαπιστώνεται ήδη υπεράντληση σε λεκάνες απορροής ποταμού που υπόκεινται σε εντατική χρήση υδάτων, η ΟΠΥ απαιτεί από τα κράτη μέλη να θεσπίσουν μέτρα που να αποκαθιστούν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της άντλησης, όπως την αναθεώρηση των αδειών ή την αποτελεσματικότερη επιβολή της νομοθεσίας. Ωστόσο, όπως προέκυψε από τα πρώτα προγράμματα μέτρων, το πρόβλημα αυτό δεν αντιμετωπίζεται επαρκώς, αφού έχει γίνει εκτεταμένη χρήση απαλλαγών στα πληττόμενα υδάτινα σώματα, συχνά χωρίς την κατάλληλη αιτιολόγηση.

Τα πρώτα ΣΔΛΑΠ έδειξαν επίσης ότι τα περισσότερα κράτη μέλη δεν έχουν ανταποκριθεί στις ανάγκες της φύσης σε νερό, κάτι που είναι υποχρεωμένα να κάνουν προκειμένου να επιτευχθούν οι περιβαλλοντικοί στόχοι της ΟΠΥ. Συχνά ενδιαφέρονταν μόνο για τις ελάχιστες ροές που πρέπει να διατηρούνται κατά τη θερινή περίοδο, χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τους διάφορους παράγοντες[26] που έχουν καθοριστική σημασία για την ανάπτυξη και την πλήρη αξιοποίηση των οικοσυστημάτων. Αυτό σημαίνει ότι τα εφαρμοζόμενα μέτρα δεν διασφαλίζουν την επίτευξη «καλής κατάστασης» πολλών υδάτινων σωμάτων τα οποία υπέστησαν σημαντική άντληση ή ρύθμιση της ροής (π.χ. για την άρδευση, την υδροηλεκτρική ενέργεια, την παροχή πόσιμου νερού και τη ναυσιπλοΐα). Ταυτόχρονα, όμως, τα κράτη μέλη υποστήριξαν ενεργά τη διαμόρφωση κοινής αντίληψης όσον αφορά τις οικολογικές ροές και τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να ληφθούν καλύτερα υπόψη τους κατά την εφαρμογή της ΟΠΥ. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να καταρτιστεί ένα έγγραφο κατευθύνσεων που θα πρέπει να αρχίσει να εφαρμόζεται από τα κράτη μέλη το 2015[27]. Η κοινή στρατηγική εφαρμογής της ΟΠΥ κατέστησε επίσης εφικτή την ανταλλαγή ορθών πρακτικών όσον αφορά τη χρήση υδατικών ισοζυγίων που συμπεριλαμβάνουν τις περιβαλλοντικές ανάγκες, ώστε να εξασφαλίζεται η βιώσιμη κατανομή του νερού[28], καθώς και τη χρήση τεχνολογίας

[25] Πρόκειται για συγκεκριμένους ρύπους επιφανειακών ή υπόγειων υδάτων για τους οποίους τα κράτη μέλη καθορίζουν τιμές κατωφλίου.

[26] Π.χ. το μέγεθος ροής, τη συχνότητα, τη διάρκεια, τον χρόνο και το ποσοστό μεταβολής των πλημμυρών.

[27] Βλ. κατευθυντήριες γραμμές για την κοινή στρατηγική εφαρμογής σχετικά με τις οικολογικές ροές κατά την υλοποίηση της ΟΠΥ· το έγγραφο διατίθεται στη διεύθυνση https://circabc.europa.eu/w/browse/a3c92123-1013-47ff-b832-16e1caaafc9a.

[28] Οι κατευθυντήριες γραμμές για την κοινή στρατηγική εφαρμογής σχετικά με τα υδατικά ισοζύγια αναμένονται την άνοιξη του 2015.

τηλεπισκόπησης για την υποστήριξη επιθεωρήσεων και την παρακολούθηση παράνομων αντλήσεων[29].

3.3. Μεταβολή της ροής και του φυσικού σχήματος των υδάτινων σωμάτων

Οι μεταβολές που παρατηρούνται στη ροή και το φυσικό σχήμα (την «υδρομορφολογία») των υδάτινων σωμάτων συγκαταλέγονται στους βασικούς παράγοντες που εμποδίζουν την επίτευξη καλής κατάστασης των υδάτων. Ωστόσο, τα πρώτα προγράμματα μέτρων προτείνουν, κατά κανόνα, ανεπαρκείς δράσεις για την αντιστροφή αυτής της κατάστασης. Οι μεταβολές οφείλονται συχνά στην ανάπτυξη γκρίζων υποδομών, όπως τα κανάλια αποστράγγισης γαιών, τα αρδευτικά ή υδροηλεκτρικά φράγματα, η κατακράτηση υδάτων για τη διευκόλυνση της ναυσιπλοΐας, τα αντιπλημμυρικά αναχώματα κ.λπ. Σχεδόν σε όλα τα ΣΔΛΑΠ προσδιορίζονται ορισμένα μέτρα αποκατάστασης, τα οποία όμως είναι συχνά πολύ γενικά, δεν διακρίνονται για την ιεράρχηση των προτεραιοτήτων και δεν συνδέονται σαφώς με τις υφιστάμενες πιέσεις ή τις αναμενόμενες επιδράσεις. Επιπλέον, ορισμένα κράτη μέλη δεν έχουν αναπτύξει μεθόδους εκτίμησης της κατάστασης των υδάτων που είναι ευαίσθητα στις υδρομορφολογικές μεταβολές, κάτι που περιορίζει την ικανότητά τους να αντιμετωπίσουν αυτό το πρόβλημα αποτελεσματικά.

4. Η ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΛΗΜΜΥΡΕΣ (ΟΠ)

Αναγνωρίζεται ευρέως ότι μεγάλα τμήματα της Ευρώπης θα αντιμετωπίσουν αύξηση του αριθμού και της συχνότητας των περιστατικών πλημμύρας λόγω της κλιματικής αλλαγής. Το 2007 η ΟΠ δημιούργησε ένα πανευρωπαϊκό πλαίσιο ικανό να στηρίζει τα κράτη μέλη στον εντοπισμό, την αξιολόγηση και την αντιμετώπιση των κινδύνων πλημμύρας.

Όπως συμβαίνει κατά κανόνα στο πλαίσιο της διαχείρισης των κινδύνων, η ΟΠ υλοποιείται σε επαναληπτικούς κύκλους. Κατά τη λήξη κάθε εξαετούς κύκλου, καταρτίζονται σχέδια διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας (ΣΔΚΠ). Η πρώτη σειρά σχεδίων αναμένεται έως το τέλος του 2015· τα σχέδια αυτά θα πρέπει να συντονίζονται με τα ΣΔΛΑΠ[30] βάσει της ΟΠΥ, προκειμένου να αξιοποιούνται οι συνέργειες μεταξύ των πράξεων. Τα μέτρα φυσικής συγκράτησης των υδάτων[31] είναι ένα παράδειγμα μέτρων που μπορούν να συμβάλλουν ταυτόχρονα στην επίτευξη των στόχων της ΟΠΥ και της ΟΠ με την ενίσχυση και τη διατήρηση της φυσικής συγκράτησης και της χωρητικότητας (αποθηκευτικής ικανότητας) των υδροφόρων οριζόντων, των εδαφών και των οικοσυστημάτων. Μέτρα όπως η επανασύνδεση της πλημμυρικής περιοχής με τον ποταμό, η εκ νέου μαιανδροποίηση ποταμών και η αποκατάσταση των υγροτόπων μπορούν να μειώσουν ή να καθυστερήσουν την άφιξη των αιχμών πλημμύρας κατάντη,

[29] Βλ. μελέτη σχετικά με την εφαρμογή της παρατήρησης της Γης με σκοπό να υποστηριχθεί η ανίχνευση μη επιτρεπόμενης άντλησης νερού· το έγγραφο διατίθεται στη διεύθυνση https://circabc.europa.eu/w/browse/fe1bf504-5dc4-4e12-a466-37c3a8c3eab4.

[30] Βλ. το έγγραφο-πηγή για την κοινή στρατηγική εφαρμογής με τίτλο «Links between the Floods Directive (FD 2007/60/EC) and Water Framework Directive (WFD 2000/60/EC)», που διατίθεται στη διεύθυνση https://circabc.europa.eu/w/browse/b91b99c7-835f-48fe-b0f5-57740b973d4c.

[31] Βλ. έγγραφο πολιτικής στο πλαίσιο της κοινής στρατηγικής εφαρμογής σχετικά με τα μέτρα φυσικής συγκράτησης των υδάτων, το οποίο διατίθεται στη διεύθυνση https://circabc.europa.eu/w/browse/2457165b-3f12-4935-819a-c40324d22ad3.

βελτιώνοντας παράλληλα την ποιότητα και τη διαθεσιμότητα των υδάτων, διατηρώντας τους οικοτόπους και αυξάνοντας την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή.

Τα πρώτα βήματα της διαδικασίας διαχείρισης των κινδύνων που καθορίζεται στην οδηγία για τις πλημμύρες ήταν η εκπόνηση προκαταρκτικών αξιολογήσεων όσον αφορά τους κινδύνους πλημμύρας έως τα τέλη του 2011 και ο εντοπισμός των περιοχών που αντιμετωπίζουν δυνητικούς σοβαρούς κινδύνους πλημμύρας, κάτι που έδωσε στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να επικεντρώσουν την εφαρμογή της σε τομείς όπου ο κίνδυνος αυτός είναι σημαντικός. Οι προκαταρκτικές αξιολογήσεις βασίζονταν, σε μεγάλο βαθμό, στα διαθέσιμα στοιχεία σχετικά με παλαιότερες μεγάλες πλημμύρες και στις προβλέψεις πιθανών σημαντικών πλημμυρών στο μέλλον.

Τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν εκπονήσει νέες προκαταρκτικές αξιολογήσεις των κινδύνων πλημμύρας, ενώ άλλα κράτη μέλη έχουν βασιστεί στις υφιστάμενες αξιολογήσεις ή σε συνδυασμό νέων και υφιστάμενων αξιολογήσεων. Η υπερχείλιση ποταμών είναι μακράν η συχνότερα αναφερόμενη πηγή πλημμυρών στην ΕΕ, ακολουθούμενη από τα όμβρια ύδατα και το θαλασσινό νερό. Οι επιπτώσεις που αναφέρονται συνηθέστερα αφορούν πρωτίστως την οικονομία και δευτερευόντως την υγεία του ανθρώπου[32]. Τα κριτήρια για τον προσδιορισμό των σημαντικών πλημμυρών και οι μέθοδοι για την ποσοτικοποίηση των επιπτώσεων ποικίλλουν· σε ορισμένες περιπτώσεις, μάλιστα, δεν αναλύονται διεξοδικά.

Μόνο το ένα τρίτο των κρατών μελών εξέτασε ρητώς τις μακροπρόθεσμες εξελίξεις (κλιματική αλλαγή και κοινωνικοοικονομικές μεταβολές) στις αξιολογήσεις τους σχετικά με τους κινδύνους πλημμύρας. Αυτό αποτελεί έκπληξη, αφού οι ζημίες από τις πλημμύρες στην Ευρώπη αυξήθηκαν σημαντικά τις τελευταίες δεκαετίες, κυρίως λόγω κοινωνικοοικονομικών παραγόντων όπως η αύξηση του πλούτου που βρίσκεται σε επιρρεπείς σε πλημμύρες περιοχές, καθώς και λόγω της κλιματικής αλλαγής.

Το δεύτερο βήμα στη διαδικασία διαχείρισης του κινδύνου που προβλέπει η οδηγία για τις πλημμύρες ήταν να έχουν καταρτιστεί, έως τα τέλη του 2013, χάρτες επικινδυνότητας πλημμύρας και χάρτες κινδύνων πλημμύρας για τις περιοχές οι οποίες έχουν χαρακτηριστεί ως περιοχές που αντιμετωπίζουν δυνητικούς σοβαρούς κινδύνους πλημμύρας. Η Επιτροπή εξετάζει επί του παρόντος τις πληροφορίες που διαβιβάστηκαν από τα κράτη μέλη[33].

Παρά τις προαναφερθείσες ελλείψεις, είναι η πρώτη φορά που όλα τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν ταυτόχρονα δράση, εντός του ίδιου πλαισίου και με σκοπό την πρόληψη ή τον περιορισμό των κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών ζημιών από τους κινδύνους πλημμύρας. Επιπλέον, η οδηγία για τις πλημμύρες έχει λειτουργήσει ως ισχυρό κίνητρο για τα κράτη μέλη, προκειμένου να εστιάσουν τις προσπάθειές τους όχι μόνο στην προστασία αλλά και στην πρόληψη και την ευαισθητοποίηση[34]. Οι χάρτες επικινδυνότητας πλημμύρας και οι χάρτες κινδύνων πλημμύρας θα πρέπει πλέον να κατευθύνουν τους υπεύθυνους για τη λήψη των αποφάσεων και τις αρχές στη λήψη

[32] Από 8.000 και πλέον περιοχές που, όπως ανέφεραν τα κράτη μέλη, αντιμετωπίζουν δυνητικούς σοβαρούς κινδύνους πλημμύρας, οι περίπου 9 στις 10 συνδέονται με υπερχείλιση ποταμών, ενώ οι περισσότερες δηλώνουν, κατά κύριο λόγο, δυνητικές αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις.

[33] Από τον Φεβρουάριο του 2015, 3 κράτη μέλη δεν έχουν κοινοποιήσει χάρτες επικινδυνότητας πλημμύρας και χάρτες κινδύνων πλημμύρας.

[34] Η διαχείριση του κινδύνου είναι ένας νέος επιλέξιμος τομέας στο πλαίσιο της πολιτικής για τη συνοχή 2014-20. Κατά συνέπεια, μπορούν να συγχρηματοδοτούνται έργα που ασχολούνται με την πρόληψη και τη διαχείριση κλιματικών κινδύνων και φυσικών καταστροφών.

μέτρων με στόχο τη μείωση των κινδύνων πλημμύρας με αποτελεσματικό και βιώσιμο τρόπο για τους υδάτινους πόρους και την κοινωνία.

5. ΤΡΟΠΟΣ ΔΡΑΣΗΣ: ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΚΑΙ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ ΓΙΑ ΝΑ ΜΕΙΩΘΟΥΝ ΟΙ ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ

Αναγνωρίζεται η ανάγκη για καλύτερη εφαρμογή και αυξημένη ενσωμάτωση των στόχων της πολιτικής για τα ύδατα σε άλλους τομείς πολιτικής, μεταξύ των οποίων και η χρηματοδότηση πολιτικών όπως η ΚΓΠ και τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία. Τα αποτελέσματα της χρηματοδοτικής περιόδου 2007-13 δείχνουν ότι τα κράτη μέλη δεν έχουν αξιοποιήσει στο έπακρο τις δυνατότητες χρηματοδότησης που παρέχει η ΕΕ για να στηρίξει τους στόχους της ΟΠΥ[35] παρά κάποια καλά παραδείγματα[36]. Για παράδειγμα, το άρθρο 38 του πρώην κανονισμού για την αγροτική ανάπτυξη[37], το οποίο θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση για τη χρηματοδότηση των μέτρων που απορρέουν από την ΟΠΥ, χρησιμοποιήθηκε ελάχιστα[38]. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα κονδύλια που είχαν διατεθεί για την κατασκευή μονάδων επεξεργασίας αστικών λυμάτων δεν απορροφήθηκαν ή χορηγήθηκαν καθυστερημένα, εν μέρει λόγω έλλειψης κατάλληλου προγραμματισμού. Το 2014 η Επιτροπή ζήτησε από τα κράτη μέλη να υποβάλουν προγράμματα εφαρμογής, στα οποία θα συμπεριλαμβανόταν λεπτομερής προγραμματισμός των επενδύσεων, σύμφωνα με το άρθρο 17 της οδηγίας για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων. Επιπλέον, η Επιτροπή θα παρακολουθεί στενά την εφαρμογή των εν λόγω προγραμμάτων. Γενικότερα, τα προγράμματα μέτρων δεν αξιοποιούν πάντα τις ευκαιρίες χρηματοδότησης που παρέχει η ΕΕ για να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων των ΣΔΛΑΠ.

Τα προγράμματα μέτρων επιβεβαιώνουν επίσης ότι τα κίνητρα για αποδοτική χρήση του νερού και η διαφανής τιμολόγησή του δεν εφαρμόζονται σε όλα τα κράτη μέλη και όλους τους κλάδους που καταναλώνουν νερό, εν μέρει λόγω έλλειψης συστημάτων μέτρησης. Για την εφαρμογή τιμολόγησης που να λειτουργεί ως κίνητρο, οι καταναλωτικές χρήσεις θα πρέπει εξ ορισμού να υπόκεινται σε ογκομετρικές επιβαρύνσεις με βάση την πραγματική χρήση. Αυτό απαιτεί εκτεταμένες μετρήσεις, ιδίως για τη γεωργία στις λεκάνες όπου το νερό χρησιμοποιείται κυρίως στην άρδευση. Παρά τη σημαντική πρόοδο που έχουν επιτύχει ορισμένα κράτη μέλη όσον αφορά την προσαρμογή των πολιτικών τιμολόγησης του νερού στις απαιτήσεις της ΟΠΥ, τα μέτρα που θα εξασφαλίσουν την ανάκτηση του περιβαλλοντικού κόστους και του κόστους σε επίπεδο πόρων είναι περιορισμένα. Η μη ανάκτηση του κόστους –

[35] Βλ. ειδική έκθεση αριθ. 04/2014 του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με τίτλο «Ενσωμάτωση των στόχων της πολιτικής υδάτων της ΕΕ στην ΚΓΠ: μερικώς επιτυχής», http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR14_04/SR14_04_EL.pdf.

[36] Για παράδειγμα, οι μη παραγωγικές επενδύσεις [πρώην άρθρο 41 του κανονισμού για την αγροτική ανάπτυξη (1698/2005)] που χρησιμοποιούνται για τη βελτίωση της κατάστασης των παρόχθιων περιοχών (π.χ. Φλάνδρα) και την αποκατάσταση υγροτόπων (π.χ. Δανία).

[37] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου, της 20ής Σεπτεμβρίου 2005, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) (ΕΕ L 277 της 21.10.2005).

[38] Για την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013, τα σχετικά με το νερό μέτρα του άρθρου 38 του κανονισμού 1698/2005 για την αγροτική ανάπτυξη ενεργοποιήθηκαν το 2010, όταν δηλαδή κατέστησαν διαθέσιμα τα προγράμματα μέτρων δυνάμει της ΟΠΥ. Όσον αφορά τα μέτρα βάσει του άρθρου 30 του κανονισμού 1305/2013 για την αγροτική ανάπτυξη, η μεγάλη πλειονότητα των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης για την περίοδο 2014-2020 δεν έχει ακόμα εγκριθεί και αναμένεται να διευκρινιστεί κατά πόσον θα συμπεριληφθούν μέτρα σχετικά με το νερό.

συμπεριλαμβανομένου του κόστους σε επίπεδο περιβάλλοντος, πόρων και υποδομών– απλώς διογκώνει τον λογαριασμό που θα πρέπει να πληρώσουν οι επόμενες γενιές στις περιοχές που θα αντιμετωπίσουν δραματική κατάσταση λειψυδρίας και ελαττωματικές υποδομές ύδρευσης.

Ο κανονισμός περί καθορισμού κοινών διατάξεων[39], για να προωθήσει την ορθή εφαρμογή της τιμολόγησης του νερού, καθορίζει εκ των προτέρων αιρεσιμότητες για την πρόσβαση στα κονδύλια της αγροτικής ανάπτυξης και της πολιτικής για τη συνοχή. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή διενεργεί αξιολόγηση στις πολιτικές που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη όσον αφορά την τιμολόγηση του νερού και την ανάκτηση του κόστους, και απαιτεί σχέδια δράσης σε περίπτωση που διαπιστώνονται ανεπάρκειες. Όπως αναγνωρίζεται σε πρόσφατη απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΕ[40], η ανάκτηση του κόστους –με την τιμολόγηση ή με άλλα μέσα– εφαρμόζεται δυνητικά σε ευρύ φάσμα υπηρεσιών ύδρευσης, που έχουν επιπτώσεις στο νερό. Όταν ένα κράτος μέλος επιλέγει να μην εφαρμόσει την ανάκτηση του κόστους σε μια συγκεκριμένη δραστηριότητα χρήσης νερού, πρέπει να εξηγήσει με σαφήνεια ποια άλλα μέτρα έχουν ληφθεί για να εξασφαλιστεί η επίτευξη των στόχων της ΟΠΥ.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Τα ακόλουθα συμπεράσματα και συστάσεις διαμορφώνουν το πλαίσιο εντός του οποίου τα προγράμματα μέτρων μπορούν:

- να συνδυάζουν περιβαλλοντικούς και οικονομικούς στόχους, με βάση μέτρα που παρέχουν καθαρό νερό σε επαρκείς ποσότητες για τη φύση, τους ανθρώπους και τη βιομηχανία·
- να εξασφαλίζουν τη μακροπρόθεσμη διατηρησιμότητα και οικονομική βιωσιμότητα της γεωργίας και της υδατοκαλλιέργειας στην ΕΕ·
- να στηρίζουν την παραγωγή ενέργειας, τις βιώσιμες μεταφορές και την τουριστική ανάπτυξη, συμβάλλοντας, με τον τρόπο αυτόν, σε μια πραγματικά πράσινη ανάπτυξη της ενωσιακής οικονομίας.

Τα προγράμματα μέτρων πρέπει να έχουν αρραγή βάση

Τα κράτη μέλη πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους, ώστε να στηρίζουν τα προγράμματα μέτρων τους στην ορθή αξιολόγηση των πιέσεων και των επιπτώσεων για το υδάτινο οικοσύστημα, καθώς και στην αξιόπιστη αξιολόγηση της κατάστασης των υδάτων. Διαφορετικά, εάν η βάση για την αξιολόγηση των πιέσεων είναι εσφαλμένη, τότε θα είναι εσφαλμένη και η βάση στην οποία στηρίζεται το σύνολο των ΣΔΛΑΠ, ενώ υπάρχει ο κίνδυνος τα κράτη μέλη να μην αναλάβουν δράση εκεί όπου υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη και να μην το πράξουν με οικονομικά αποδοτικό τρόπο.

[39] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006.

[40] Απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2014 σχετικά με την υπόθεση C-525/12, Επιτροπή κατά Γερμανίας.

Η παρακολούθηση θα πρέπει να διατηρηθεί και/ή να βελτιωθεί. Ειδικότερα, θα πρέπει να βελτιωθεί η παρακολούθηση της κατάστασης των επιφανειακών υδάτων, ιδίως όσον αφορά τις ουσίες προτεραιότητας. Οι υπόλοιπες αδυναμίες των μεθόδων αξιολόγησης της οικολογικής κατάστασης των υδάτων θα πρέπει να αντιμετωπιστούν επειγόντως σε αρκετά κράτη μέλη. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αναπτυχθούν μέθοδοι που να είναι ευαίσθητες στις υδρολογικές και φυσικές μεταβολές των υδάτινων σωμάτων, κάτι που έχουν ήδη κάνει ορισμένα κράτη μέλη. Ως αποτέλεσμα διευρύνεται η γνωστική βάση, γεγονός που θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι τα μέτρα θα είναι καλύτερα σχεδιασμένα ώστε να επιτυγχάνονται οι στόχοι της ΟΠΥ.

Ανάλυση των διαφορών: Τι πρέπει να γίνει ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι;

Για τον ορθό σχεδιασμό των προγραμμάτων μέτρων, τα κράτη μέλη πρέπει να προσδιορίσουν τον πλέον οικονομικά αποδοτικό συνδυασμό μέτρων που απαιτούνται για να καλυφθεί η απόκλιση μεταξύ της τρέχουσας κατάστασης του νερού και της «καλής κατάστασης». Η ανάλυση των διαφορών είναι απαραίτητη προκειμένου να καταστεί σαφές τι πρέπει να γίνει για την επίτευξη των στόχων, πόσος χρόνος θα χρειαστεί, ποιο θα είναι το κόστος και ποιος θα το αναλάβει. Επιπροσθέτως, οι δεόντως δικαιολογημένες απαλλαγές λόγω τεχνικής αδυναμίας ή δυσανάλογου κόστους μπορούν να γίνουν δεκτές μόνο με βάση αυτή την ανάλυση. Επιπλέον, ακόμη και αν οι απαλλαγές είναι δικαιολογημένες, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα μέτρα κατατείνουν, στο μέτρο του δυνατού, προς την επίτευξη των στόχων.

Προσαρμογή της χρήσης των υδάτων στους περιβαλλοντικούς στόχους της ΟΠΥ και επιβολή των αλλαγών

Οι υφιστάμενες άδειες –π.χ. για την άντληση νερού (συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων επί των υδάτων), την απόρριψη, την υδροηλεκτρική ενέργεια κ.λπ.–, θα πρέπει να επανεξετάζονται και, εάν κρίνεται αναγκαίο, να επικαιροποιούνται, ώστε να εξασφαλίζεται η συμβατότητά τους με τους στόχους της ΟΠΥ. Ορισμένα κράτη μέλη το εφαρμόζουν ήδη· τα υπόλοιπα κράτη μέλη θα πρέπει να ακολουθήσουν το παράδειγμά τους.

Μετά την επανεξέταση των αδειών, τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίσουν την τήρησή τους. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει επιθεωρήσεις που θα διενεργούνται με γνώμονα τον κίνδυνο μη συμμόρφωσης και θα εξασφαλίζουν την κατάλληλη ικανότητα επιβολής της νομοθεσίας.

Αντιμετώπιση της ρύπανσης

Τα κράτη μέλη πρέπει να ενισχύσουν τα βασικά μέτρα που λαμβάνουν για την αντιμετώπιση της διάχυτης ρύπανσης από τη γεωργία. Παρά το γεγονός ότι υπάρχει ακόμα πολύς δρόμος για να επιτευχθεί η «καλή κατάσταση» και ότι τα μέτρα που προβλέπονταν πριν από την έκδοση της ΟΠΥ δεν επαρκούν σε πολλές περιοχές λεκάνης απορροής ποταμού, πολλά κράτη μέλη βασίζονται μόνο σε εθελοντικά μέτρα. Ενώ τα μέτρα αυτά μπορούν πράγματι να μειώσουν εν μέρει την απόκλιση που παραμένει, η σημαντική βελτίωση μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω των υποχρεωτικών βασικών μέτρων.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταπολεμούν τις πηγές ρύπανσης, με την πλήρη εφαρμογή των μέτρων της ΟΠΥ και της σχετικής με τα ύδατα νομοθεσίας, ιδίως της οδηγίας για τη νιτρορρύπανση, της οδηγίας για τις βιομηχανικές εκπομπές και της οδηγίας για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων. Αυτό είναι πολύ προτιμότερο από την επεξεργασία στο τελικό στάδιο, π.χ. για να εξασφαλιστεί η υψηλή ποιότητα του πόσιμου νερού και, παράλληλα, να αποφευχθεί το υψηλό κόστος της επεξεργασίας και να προστατευθεί το περιβάλλον. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να συνεχίσουν να διευρύνουν τη δημιουργία ζωνών προστασίας προκειμένου να προστατεύσουν τις περιοχές που χρησιμοποιούνται για την άντληση πόσιμου νερού, ιδίως όσον αφορά τα επιφανειακά ύδατα. Επιπλέον, πρέπει να μεριμνούν ώστε τα μέτρα που λαμβάνουν να στοχεύουν τις πηγές και τις χημικές ουσίες που ευθύνονται για το γεγονός ότι τα υδάτινα σώματα δεν επιτυγχάνουν «καλή κατάσταση».

Αντιμετώπιση ποσοτικών πτυχών, συμπεριλαμβανομένης της διασύνδεσης με την ποιότητα

Όπως προκύπτει από την αξιολόγηση των προγραμμάτων μέτρων από την Επιτροπή, είναι ανάγκη να αντιμετωπιστεί καλύτερα η σχέση μεταξύ ποιότητας και ποσότητας κατά την αξιολόγηση των πιέσεων στα υδάτινα οικοσυστήματα και να θεσπιστούν μέτρα που να αφορούν την άντληση νερού και τη ρύθμιση των ροών ύδατος.

Η λειψυδρία και η ξηρασία συνιστούν εντεινόμενο πρόβλημα σε πολλές περιοχές της Ευρώπης, τουλάχιστον σε εποχική βάση, λόγω της κλιματικής αλλαγής. Προβλήματα ποσοτικού χαρακτήρα πλήττουν διαρκώς περισσότερες περιοχές λεκανών απορροής ποταμών στην ΕΕ, και τα κράτη μέλη αναγκάζονται να λαμβάνουν προληπτικά μέτρα για να μη φτάσουν σε μη βιώσιμα επίπεδα άντλησης. Στις περιπτώσεις που τα επίπεδα άντλησης είναι ήδη υπερβολικά, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να αποκαθίσταται η χρήση των υδάτων σε βιώσιμα επίπεδα. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία για τα υπόγεια ύδατα, ιδίως όταν είναι συνδεδεμένα με σημαντικά υδατοεξαρτώμενα οικοσυστήματα –συχνά προστατευόμενες περιοχές όπως οι υδροβιότοποι. Οι τυχόν εξαιρέσεις πρέπει να αιτιολογούνται δεόντως στα ΣΔΛΑΠ, με βάση τους όρους που προβλέπονται στην ΟΠΥ.

Αντιμετώπιση των ροών και των φυσικών αλλαγών των υδάτινων σωμάτων

Παρά το γεγονός ότι το ένα τρίτο των υδάτινων σωμάτων της ΕΕ επηρεάζονται σημαντικά από (υδρολογικές) ρυθμίσεις των ροών και από φυσικές (μορφολογικές) μεταβολές, τα προγράμματα μέτρων πολλών κρατών μελών δεν προβλέπουν σαφείς δέσμες μέτρων που θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν αυτή την κατάσταση.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόζουν οικολογικές ροές σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για την κοινή στρατηγική εφαρμογής που εγκρίθηκαν πρόσφατα, και να εφαρμόσουν τα μέτρα που θα προστατεύουν και/ή θα αποκαθιστούν αυτές τις ροές, τόσο για τις υφιστάμενες όσο και για τις νέες χρήσεις. Αυτό απαιτεί από τα κράτη μέλη να αναπτύξουν μεθόδους παρακολούθησης και αξιολόγησης, ώστε να εντοπίζουν τις περιπτώσεις όπου είναι πιθανόν οι υδρολογικές μεταβολές να εμποδίζουν την επίτευξη καλής οικολογικής κατάστασης. Ωστόσο, οι σημαντικότερες μεταβολές που μπορούν ήδη να εντοπιστούν και να αντιμετωπιστούν με τα διαθέσιμα εργαλεία και μέτρα. Επιπλέον, η μείωση των επιπτώσεων που έχουν η άντληση και η ρύθμιση των ροών ύδατος θα πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα στα επόμενα προγράμματα μέτρων.

Για πολλά υδάτινα σώματα, οι φυσικές μεταβολές συνδέονται με την τροποποίηση των ροών. Επομένως, οι οικολογικές ροές ενδέχεται να μην είναι επαρκείς και να χρειαστεί να συνδυαστούν με μέτρα αποκατάστασης, ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι της ΟΠΥ.

Συνετή χρήση οικονομικών μέσων και κινήτρων

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσαρμόσουν την ακατάλληλη τιμολόγηση των υδάτινων πόρων, ιδίως –αλλά όχι αποκλειστικά– στον γεωργικό τομέα. Αυτό εξακολουθεί να προκαλεί πολύ σοβαρές περιβαλλοντικές και οικονομικές ζημιές: π.χ., αναποτελεσματική χρήση των περιορισμένων υδάτινων πόρων ή ρύπανση που απαιτεί δαπανηρούς τρόπους αντιμετώπισης. Έτσι, περιορίζεται η διαθεσιμότητά τους για ένα φάσμα οικονομικών δραστηριοτήτων, συρρικνώνοντας τις μελλοντικές ευκαιρίες ανάπτυξης αρκετών περιφερειών της ΕΕ. Η κατάλληλη τιμολόγηση που θα ευθυγραμμίζεται με την ΟΠΥ και θα βασίζεται στη διεξαγωγή μετρήσεων και την ανάκτηση του κόστους αναμένεται ότι θα οδηγήσει σε αποδοτική χρήση του νερού η οποία περιορίζει την περιττή κατανάλωση, ευνοώντας την επιλογή καλλιεργειών ή γεωργικών συστημάτων που μειώνουν το κόστος παραγωγής και βελτιώνουν την οικονομική ισορροπία των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, και αντλώντας κεφάλαια για να διασφαλιστεί η μακροχρόνια βιωσιμότητα των επενδύσεων σε υποδομές και να αντιμετωπιστεί η σπατάλη λόγω διαρροών[41].

Συντονισμός της εφαρμογής ώστε να υπάρξουν πολλαπλά οφέλη

Η επιτυχία των προγραμμάτων μέτρων απαιτεί συνεργασία σε διάφορα επίπεδα. Η συνεργασία αυτή θα πρέπει να βασίζεται στις υφιστάμενες δομές που έχουν αποδείξει την αποτελεσματικότητά τους. Αυτό ισχύει πρωτίστως για τις περιοχές λεκάνης απορροής ποταμού, όπου τα διοικητικά όρια ή τα εθνικά σύνορα δεν θα πρέπει να αποτελούν εμπόδιο για την επιλογή των πλέον οικονομικά αποδοτικών μέτρων. Ισχύει επίσης για τους φορείς υλοποίησης των διαφόρων πράξεων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, αφού, π.χ., τα προγράμματα μέτρων της ΟΠΥ έχουν ουσιώδη σημασία για την επίτευξη ορισμένων από τους στόχους της οδηγίας για τις πλημμύρες, της οδηγίας-πλαισίου για τη θαλάσσια στρατηγική, της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα και της οδηγίας για τους οικοτόπους.

Τα εναρμονισμένα χρονοδιαγράμματα για την κατάρτιση σχεδίων διαχείρισης στο πλαίσιο της ΟΠΥ και της οδηγίας για τις πλημμύρες συνιστούν μεγάλη ευκαιρία ώστε να χρησιμοποιηθούν οι διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση και τις πιέσεις από κοινού και να σχεδιάσουν προγράμματα μέτρων που να συμβάλουν στην επίτευξη «καλής κατάστασης», με ταυτόχρονη μείωση των κινδύνων πλημμύρας. Αυτές οι συνέργειες πρέπει να αξιοποιηθούν στο έπακρο.

Κατά την επιλογή των μέτρων διαχείρισης του κινδύνου που προβλέπει η οδηγία για τις πλημμύρες, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το ευρύ φάσμα των μακροπρόθεσμων οφελών που έχουν τα μέτρα φυσικής συγκράτησης των υδάτων. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη και κατά την αξιολόγηση των καλύτερων περιβαλλοντικών επιλογών που απαιτούνται βάσει του άρθρου 4 παράγραφος 7 της ΟΠΥ όσον αφορά έργα που μεταβάλλουν τα φυσικά χαρακτηριστικά των υδάτινων σωμάτων.

[41] Βλ. το έγγραφο ορθών πρακτικών για τις διαρροές, που είναι διαθέσιμο στη διεύθυνση https://circabc.europa.eu/w/browse/bb786001-ed42-416d-836e-4835481ba508.

Η μέχρι στιγμής εφαρμογή της οδηγίας για τις πλημμύρες παρουσιάζει ενθαρρυντικά σημάδια προόδου. Δεδομένης της προσέγγισης-πλαισίου που ακολουθεί η οδηγία, η τελική της επιτυχία θα εξαρτηθεί από τη φιλοδοξία των κρατών μελών και την ορθή εφαρμογή των σχεδίων τους για το 2015 με μετρήσιμο τρόπο[42]. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό των δυνητικών σημαντικών πλημμυρών στο μέλλον και την ποσοτική εκτίμηση της πιθανότητας μελλοντικών επιπτώσεων θα πρέπει να βελτιωθούν. Η κλιματική αλλαγή και οι κοινωνικοοικονομικές μεταβολές (π.χ. η άναρχη εξάπλωση αστικών περιοχών και η χρήση γης που συνεπάγεται σφράγιση του εδάφους) θα πρέπει να συνεκτιμώνται ευρύτερα, αφού αποτελούν σημαντικά στοιχεία της διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας.

Ο δεύτερος κύκλος ΣΔΛΑΠ δίνει επίσης τη δυνατότητα συνεργειών, με την ανάπτυξη του πρώτου προγράμματος μέτρων βάσει της οδηγίας-πλαισίου για τη θαλάσσια στρατηγική. Η παρούσα οδηγία και η ΟΠΥ είναι συμπληρωματικές και θα πρέπει να εφαρμόζονται παράλληλα.

Αξιοποίηση των επενδυτικών ευκαιριών

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιήσουν τις πολλές δυνατότητες που παρέχει η ΕΕ ώστε να στηριχθεί χρηματοοικονομικά η εφαρμογή των προγραμμάτων μέτρων. Οι δυνατότητες αυτές περιλαμβάνουν τις πληρωμές για την έγκριση των γεωργικών πρακτικών που είναι επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον στο πλαίσιο των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης, τη χρηματοδότηση από τα ταμεία της πολιτικής για τη συνοχή στο πλαίσιο των στόχων που συνδέονται με την ύδρευση και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, τα ολοκληρωμένα έργα του LIFE, τη στήριξη της καινοτομίας στον τομέα των υδάτων από το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», καθώς και την ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων με γνώμονα τη φύση προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι κοινωνικές προκλήσεις που σχετίζονται με τα ύδατα και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας. Η Επιτροπή έχει σχολιάσει εκτενώς τις συμφωνίες εταιρικών σχέσεων, τα προγράμματα για την ανάπτυξη της υπαίθρου και τα επιχειρησιακά προγράμματα που προτείνονται από τα κράτη μέλη προκειμένου να μεγιστοποιηθεί η συμβολή τους στην επίτευξη των στόχων της ΟΠΥ και, γενικότερα, των περιβαλλοντικών οφελών τους, αλλά η πραγματική χρήση των πόρων αποτελεί αρμοδιότητα των κρατών μελών και των περιφερειών.

Ομοίως, τα κράτη μέλη θα πρέπει να χρησιμοποιούν τις καινοτομίες που αναπτύσσονται στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών συμπράξεων καινοτομίας για το νερό και για τη γεωργική παραγωγικότητα και βιωσιμότητα, και να τις συνδέσουν με τα προβλήματα εφαρμογής της ΟΠΥ.

Τέλος, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν επίσης να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες που προσφέρει η Επιτροπή στο προτεινόμενο σχέδιο επενδύσεων της ΕΕ[43], ιδίως για την υποστήριξη της ανάπτυξης των υποδομών ύδρευσης.

[42] Η ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών για την καταγραφή στοιχείων σχετικά με τις ζημίες που προκαλούνται λόγω καταστροφών στα κράτη μέλη της ΕΕ είναι σημαντική για τη μέτρηση της επιτυχίας: http://drr.jrc.ec.europa.eu/LossDataWorkshopOctober2014.

[43] http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index_en.htm.